

évnék nyarán pedig a leányával, vaslapáttal és kutacsal a kezükben kergette a felperest a műhelyen keresztül.“

A Kuria azután megállapítja, hogy nem volt megállapítható, hogy ezeket a veszekedéseket ki és miért kezdte, de elfogadta alperes feleségének azt a meg nem cáfolt védekezését, hogy e jeleneteket alperesnek a felperes viszonyával kapcsolatos elkeseredése idézte elő és ily körülmények mellett felperes egyéniségét figyelembe véve, reá nézve nem tekinthető az együttélés elviselhetetlenül feldultnak. A Kuria itt nem használja a menthető vétkesség fogalmát, megállapítja alperes súlyos kötelességsértését, de az eredmény mégis az, hogy a bontó keresetet elutasítja és így a gyermekek elhelyezése iránti fellebbezési bírósági intézkedéseket, mint tárgytalanokat, hatályon kívül helyezi. (Kuria P. III. 2981/1928. — 1929. február 21-én.)

A magyar bíróságok a szovjetházasságot erkölcsi tartalom hiánya miatt egyáltalában nem tekintik házasságnak. Kérdem, milyen érdek fűződik e házasság fenntartásához? Szegény gyermekek!

Ezzel szemben érdemes felemlíteni, hogy földmivesemberek házasságát felbontja a Kuria azon az alapon, hogy a nő a férfi fényképét a szemétdombra dobta. (Kuria P. III. 354/1928.) Csunya dolog, de tessék a két esetet összehasonlítani.

Az első ismertetett esettel szemben ezuttal örömmel említjük meg a Kuria egy másik ítéletét, mely kimondja, hogy a férj, aki tudva kéjnőt vesz el és annak jövedelméből is részesül is megtilthatja feleségének, hogy az ő nevével jelentse be magát az erkölcsrendészeti hatóságnál, mert „az erkölcsi törvény ellen a maga részéről is a leg súlyosabban vétő s a legalacsonyabb erkölcsi érzéket tanusító férjtől sem lehet megtagadni azt a jogot, hogy az erkölestelen s a házasság lényegével és erkölcsi céljával merőben ellentétben álló viszonyt megszakítsa“. (Kuria P. III. 1381/1928.).

E határozatot ugyanaz a tanács hozta. Kivánjuk az igazság, méltányosság és a házasság erkölcsi és társadalmi szerepe szempontjából, hogy az utóbbi ítéletben kifejezett elv legyen a házassági perek elbírálásánál az irányadó.

Sz—i.

Kérhet-e esődöt a kényszeregyességi adós, a kényszeregyességi eljárás folyamán? Ez a kérdés nem először vetődik fel konkrét kényszeregyességi ügyekben és a budapesti kir. ítélőtábla. Gönczy-tanácsa P. VIII. 12431/1928. sz. végzésében olyként oldja meg a kérdést, hogy adós csak akkor kérheti a csőd megnyitását kényszeregyességi eljárás során, ha a

csődnyitás a kényszeregyességi eljárásban résztvevő jóhiszemű hitelezőknek esetleg már megszerzett, az adós által megajánlott biztosítékok elfogadásában nyilvánvaló szerzett jogait nem sérti, vagy egyébként akkor is, amikor a fennálló szabályoknak a hitelezők sérelmére való kijátszását célzó szándék nem forog fenn.

A kir. Itélőtábla indokolásában egyrészt az 1410/1926. M. E. sz. rendelet 23-ik §-ának 1. és 2. bekezdésére hivatkozik, melyek szerint a kényszeregyességi eljárás tartama alatt a kényszeregyességi hitelező kérésére a csőd meg nem nyitható és viszont szünetel adósnak egyéb jogszabályokon alapuló csödkérési kötelezettsége. A kir. Itélőtábla a rendelet szövegét mégis olyként magyarázza, hogy a törvényhozó nem kívánta adóst elzárni annak a lehetőségétől, hogy a kényszeregyességi eljárás folyamán is okadatolt esetekben a csődöt maga ellen megkérhesse.

A kir. Itélőtábla álláspontját azonban több okból vitathatónak tartjuk és pedig elsősorban azért, mert a csődnek az adós által önmaga ellen való megkérése véleményünk szerint nem joga, hanem kötelessége az adósnak a törvény által imperative előirt esetekben, melyet adós azért köteles teljesíteni, hogy a hitelezők egyenlőtlen és aránytalan kielégítése egymás rovására elkerültessék. Kétségtelen tehát az, hogy a csőd kéréséből, illetve megnyitásából kifolyólag az adós jogokat vagy előnyöket egyáltalán nem szerez és ha jogokról és előnyökről a csőddel összefüggően egyáltalán lehet beszélni, ezek csak a hitelezők javára állanak elő, amennyiben a hitelezők részint az aránylagos vagyoni felosztás, részint pedig a megtámadási lehetőségek folytán elkerülnek a csödhitelezők kielégítésbeli disparitását.

Ha tehát az adósnak csődnyitás iránti kérelmét nem jognak, hanem kötelezettségnek tekintjük, melytől a kényszeregyességi eljárás megindítása folytán amugy is mentesül, ugy a kir. Itélőtábla álláspontja máris tárgyatalanná válik.

A magunk részéről azonban a kérdést elsősorban a R. 20. §-a alapján tartjuk elbírálandónak. E §. ugyanis adós cselekvési szabadságát bizonyos kisebb lejtőségektől eltekintve erősen korlátozza és kimondja, hogy oly ügyleteknek hatályosságához, melyek az üzlet, gazdaság vagy kenyérekereset folytatásához rendszerint nem tartoznak, a vagyonfelügyelő hozzájárulása szükséges, illetve a vagyonfelügyelő hozzájárulása nélkül vagy kifogásolása ellenére végzett ilyen cselekmények, a hitelezők irányában hatálytalanok. — Nem vitatható az, hogy a csőd megkérése egy nagy jelentőségű jogcselekmény, amely a R. 20. §-ában felsorolt jogügyleteknél sokkal nagyobb fontosságú és elképzelhetetlen az, hogy a cselekvőképességében korlátozott kényszeregyességi

adós az ő cselekvő képességét pótló vagyongfelügyelő hozzájárulása nélkül úgy az ő saját, mint a hitelezők érdekeire nézve oly nagy jelentőséggel bíró csödkérés tekintetében joghatályos nyilatkozatot tehessen.

A kir. Itélőtábla indoklásában bizonyos határvonalat húz a csödkéresi lehetőségnek és pedig ezt attól teszi függővé, hogy az adós a csödniítási kérelemmel nem sérti-e meg a jóhiszemű hitelezőknek esetleg már megszerzett és az adós által megajánlott biztosítékok elfogadásában nyilvánvalóan szerzett jogait. A kir. Itélőtábla felfogása szerint tehát mindaddig, amíg az alós egyességi ajánlatában foglalt biztosítékok elfogadása tekintetében a hitelező nem nyilatkozott — vagyis a szavazás előtt — a csödtöt az adós a hitelező sérelme nélkül megkérheti, ezentul azonban nem (lásd Bp. Tábla P. VIII. 5535/927. számú végzését). Véleményünk szerint ez a bírói álláspont nem egyezik a ke. rendelet szellemével a következő okokból:

A ke. eljárás már adósnak egy bizonyos egyességi ajánlatával indul meg és a R. 5. §-a azt a jogszabályt tartalmazza, hogy az adós egyességi ajánlatát nem rosszabíthatja, hanem csakis a hitelezők javára előnyösebbé módosíthatja. Bár kétségtelen az, hogy az egyesség kétoldalú jogügylet, amelynek létrejövételéhez egyrésztől az ajánlat, másrésztől annak bizonyos szigorú formák közt való elfogadása szükséges, a R. 5. §-a azonban a hitelezőknek bizonyos előnyt nyújt annyiban, hogy az adóst a már egyszer megtett egyességi ajánlata köti és azt in pejus csakis az összes hitelezők hozzájárulásával módosíthatja. Amennyiben adós a kényszeregyességi eljárás során csödniítási kérelmet terjeszthet el, ez tulajdonképen a már megtett kényszeregyességi ajánlat visszavonását vagy leghátrányosabb módosítását jelenti, amit a R. 5. §-a határozottan tilt és nem szorul bővebb magyarázatra az, hogy érvényben levő csödtörvényünk szerint a csödhitelezők számára a csödtömegeből az eljárás lefolytatása és a csödeljárás költségeinek kiegyenlítése után rendszerint vagy semmi, vagy pedig egy többnyire egészen jelentéktelen csöduóta marad, különösen, ha számításba vesszük, az előzetesen megkísérelt kényszeregyességi eljárás során felmerülő nem jelentéktelen költségeket is. Ezek után nem lehet kétséges az, hogy a ke. eljárás során adós kérelmére megnyitott csöd, adósnak és a hitelezőknek érdekeit egyaránt súlyosan sérti. A hitelezők károsodnak, mert az aránylag rövid ideig tartó, olcsó és commerciális szempontokat inkább respektáló ke. eljárás helyébe lépő csödeljárás, az aktívákat felőrli, az adós szempontjából pedig ezért kedvezőtlen a csödeljárás, mert minél nagyobb összeg vonatik el az aktívák-ból költségekre és minél kevesebb jut a hitelezőknek, annál kisebb mértékben következik be az adós desobligatioja a

csődhitelezőkkel szemben és ugyanilyen mértékben nehezül meg adós számára az, hogy valamikor gazdasági önállóságát újra visszaszerezze.

Mínthogy tehát ilyképen a ke. eljárás során való csőd-kérés sem a hitelezőknek, sem pedig az adósnak nem áll érdekében, felvetődik az a kérdés, hogy miért fordul az ilyesmi — bár egészen elvétve — mégis elő?

A válasz igen egyszerű:

Az adós ismeri a hitelezőknek félelmét a csőd vagyondestrualó következményeitől és ezzel próbálja a hitelezőket egy alacsonyabb összegű és kedvezőtlenebb feltételű egyetesség elfogadására szorítani. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy minden hasonló csőd-kérés ilyenféle manővert leplez és épen ezért mindaddig, míg a fizetéseképtelenségi jog általános törvényes reformja be nem következik, a bírói joggyakorlat feladata lesz az ily visszaélések lehetetlenné tétele.

Dr. Sárkány Lajos,

Lemondott-e nyugdíjáról, aki a rendelet szerinti végkielégítés felvételekor kijelenti, hogy főnökével szemben követelése nincs? Felperes 1923-ban jogtalan elbocsátása miatt felmondási járandóság, remuneratio és *végkielégítés* iránt pert indít munkaadója ellen. Utóbb bíróságon kívül kiegyezik és nyilatkozatában elismeri, hogy *perbeli* igényei teljes és végleges kiegyenlítése fejében X összeget felvett ugy, hogy alperessel szemben semmi néven nevezendő követelése nincsen. 1926-ban pert indít nyugdíjának megállapítása iránt.

A Kuria következő indokolással utasítja el a keresetet: (P. II. 728/1927. sz.)

Az alperesnél érvényben levő nyugdíjszabályzat 17. §-a szerint a nyugdíjintézeti tag a *végkielégítési összeg felvételével* lemond a *nyugdíjintézettel* szemben minden jogáról . . . Az előző perben felperes nyugdíjigényt nem érvényesített ugyan, de követelést támasztott végkielégítés címén, melyet az alperessel szemben fennállott szolgálati viszonyból származtatott; a *nyilatkozatban* kitett összeg *egy részét* tehát *végkielégítés* címén támasztott követelésének kiegyenlítésére vette fel. Mínthogy a felperes nyugdíjigénye a szolgálati viszonyból ered, amelyből folyólag a fentiek szerint már előbb *végkielégítésben* részesült s erre vonatkozó igényének kiegyenlítése alkalmával jelentette ki, hogy semminéven nevezendő követelése nincsen, — *habár a jogról való lemondást* tartalmazó nyilatkozat *szorosan* értelmezendő — a m. kir. Kuria mégis úgy találta, hogy a fentebb idézett kijelentés *a fennforgó körülmények* között alperessel szemben a nyugdíjigényről való lemondást is tartalmazza.

Ez a döntés elvi felépítésében éppúgy mint jogi következtetésében is erősen aggályt keltő.

a) Hangsúlyozza s így fenntartja azt a szabályt, hogy a